

# Revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2019

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som kommunfullmäktige satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden skall även utvärdera hur ändamålsenligt verksamheten har ordnats.

Till revisionsnämnden i Pedersöre kommun hör sex ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Kommunfullmäktige har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2017-2020, vars sammansättning är:

## **Ordinarie ledamot**

Roger Pettersson, ordförande  
Tore Stenmark, vice ordförande  
Roger Eriksson  
Maila Hägglund  
Marina Muukkonen  
Majvor Östman

## **Personlig ersättare**

Marlene Backlund  
David Westström  
Gun Inborr  
Viktor Kock  
Sofia Nybacka  
Markus Käld

## **REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSARBETE**

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en fastställd utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett separat arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från kommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden kommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, vid behov besöka ett urval av kommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit sju möten gällande verksamhetsåret 2019, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden i enlighet med arbetsprogrammet. Ekonomisekreterare Carina Hägg har fungerat som nämndens sekreterare. BDO Audiator Ab har skött den lagstadgade revisionen med OFGR, GR Tove Lindström-Koli som ansvarig revisor och Hans Becker som biträdande revisor. Yrkesrevisorerna har regelbundet deltagit i revisionsnämndens möten.

**UNDER ÅRET FÖRDES DISKUSSIONER MED FÖLJANDE ORGAN OCH DESS REPRESENTANTER:**

**Kommunstyrelsen:** kommunstyrelsens ordförande Greger Forsblom, kommundirektör Stefan Svenfors, ekonomi och utvecklingsdirektör Jan-Erik Backa

**Tekniska nämnden:** tekniska nämndens ordförande Carita Vik-Hästbacka, chefen för tekniska verket Yvonne Liljedahl-Lund, vägmästare Stefan Hellund

**Ekonomi- och koncernsektionen:** ordförande Greger Forsblom

**Koncernsamfundens verksamhet:** Kjell Gripenberg, VD för koncernbolagen och Ingvar Kulla, styrelseordförande för Pedersöre Värme

**Information om verksamheten inom barnskyddet och individsektionen:** tf. social- och hälsovårdsdirektör Pia-Maria Sjöström

**Dagvårds- och utbildningsavdelningen:** utbildningsdirektör Rolf Sundqvist

Revisionsnämnden har under året behandlat de redogörelser för bindningar som inkommit samt tillkännagett dessa för kommunfullmäktige i enlighet med KomL § 84.

Kommunfullmäktige godkände 17.12.2018 budgeten för år 2019 och ekonomiplanen för 2020-2021. I budgeten ingår målen för verksamheten och ekonomin. Revisionsnämndens bedömning av hur de av kommunfullmäktige fastställda målen har nåtts baserar sig på bokslutet för år 2019, de i organen förda protokollen och de förda diskussionerna samt revisorns rapportering.

**BUDGETENS BINDNING GENTEMOT KOMMUNFULLMÄKTIGE**

Bindningsnivåerna regleras i budgetboken på s. 11. För driftsdelen så är anslaget för varje resultatområde är bindande för respektive förvaltningsorgan gentemot kommunfullmäktige med beaktande av de målsättningar och eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget har godkänts. Bindningsnivån är externa och interna kostnader, netto. Kommunstyrelsen kan besluta om omdisponeringar mellan enskilda anslag inom samma verksamhetsområde.

Investeringsdelens anslag står till respektive förvaltningsorgans disposition för det projekt eller det ändamål med de eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget godkänts. Anslaget är bindande för förvaltningsorganet gentemot kommunfullmäktige.

Resultaträkningsdelens belopp står till kommunstyrelsens disposition och är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige.

För finansieringsdelen så är minskningen och ökningen av långfristiga lån samt utlåningen bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige. Med tanke på att kommunen använder en stor del kortfristiga krediter så borde denna formulering ändras framöver.

## UTVÄRDERING AV KOMMUNENS EKONOMI OCH BUDGETUTFALL

Kommunens bokslut 2019 är svagt. Resultaträkningen uppvisar ett rejält underskott om -3,96 miljoner euro mot ett ursprungligt budgeterat överskott om knappa 183 000 euro. Under året gjordes både omDispositioner och budgetändringar så att resultatraden ändrades med -2,82 miljoner euro netto. Kommunens ackumulerade överskott per 31.12.2019 var ca 6,29 milj. € eller 568 € per invånare.

Driftdelen förverkligades inte i linje med budgeten för varken den egna verksamheten eller social-och hälsovården. Specialsjukvården står för den störst enskilda överskridningen (totalt 927 000 euro) medan social- och hälsovårdsverkets utfall är 408 000 euro högre än budgeterat då man beaktar alla resultatområden tillsammans.

De största budgetavvikelsena (över 100 000 euro) listas i tabellen nedan:

Resultatområde	Budgetavvikelse, (€)
Grundskolan	-135 000
Socialomsorg	-252 000
Hälso- och sjukvård	-440 000
Specialsjukvård	-927 000
Lokaltjänster byggnader	-307 000
Markområden	-125 000

Driftskostnaderna var ursprungligen budgeterade till 85,2 milj. € och utfallet blev 87,8 milj. €, dvs. 2,6 miljoner över ursprunglig budget. Intäkterna blev över 838 000 euro lägre än förväntat vilket innebär att verksamhetsbidraget landade på -63,9 milj. € eller 3,4 milj. euro sämre än budgeterat. Revisinsnämnden påpekar att avvikelserna gentemot ursprunglig budget är ganska stora:

Resultaträkningens förverkligande mot ursprunglig budget, sammandrag			
(1 000 euro)	BS 2019	BU 2019	BS 2018
Verksamhetsintäkter (inkl tillv. för eget bruk)	23 939	24 777	23 436
Verksamhetsutgifter	-87 828	-85 243	-83 678
<b>Verksamhetsbidrag</b>	<b>-63 888</b>	<b>-60 465</b>	<b>-60 087</b>

Den sammanlagda skattefinansieringen, innehållande skatter och statsandelar ökade med 2,0 miljoner euro, motsvarande 3,4 procent. Den sammanlagda summan av skatter och statsandelar är däremot 1,92 miljoner euro mindre än verksamhetens nettokostnader. Ränteintäkter och finansiella intäkter överstiger de finansiella kostnaderna med 211 000 euro och årsbidraget är därmed negativt (-1,71 milj. euro), vilket inte är bra.

Investeringarnas budgeterade nettokostnad var 5,37 milj. € i den slutgiltiga budgeten efter budgetändringar. Utfallet blev 5,30 milj. € och därmed inom budget. Anslagen är bindande för förvaltningsorganet gentemot kommunfullmäktige. Det finns avvikelser (både under- och

överskridningar) inom förvaltningsorganen som framgår av budgettablån. Revisionsnämnden anser att bindning per projekt är en lämpligare bindningsnivå än per förvaltningsorgan, eftersom kommunfullmäktige således får en bättre möjlighet att styra investeringsprojekten.

Upplåningen, dvs. ökningen och minskningen av de långfristiga lånen har förverkligats inom budgetramarna. Kommunen lyfte ytterligare 5 miljoner euro i kommuncertifikat, vilka saknar förankring i finansieringsbudgeten. Finansieringsdelens bindningsnivå borde enligt vår mening ses över.

## **UTVÄRDERING AV KOMMUNENS VERKSAMHET 2019**

### Centralvalnämnden

Både riksdagsval och EU-val hölls under 2019. Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för centralvalnämndens ekonomi har uppnåtts. Det budgeterade nettoanslaget underskreds med ca 18 000 euro.

### Kommunstyrelsen

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kommunstyrelsens helhetsmässiga verksamhet har uppnåtts.

Den ekonomiska målsättningen för allmän förvaltning uppnåddes och nettokostnaderna blev 35 000 euro lägre än budgeterat. Ekonomiförvaltningen gör också en överskridning på 43 000 euro. Noteras att personalstrategin inte färdigställts i enlighet med de bindande målsättningarna. Detta har påpekats i tidigare utvärderingsberättelser.

Avbyttarservicen uppnår sina målsättningar till väsentliga delar samtidigt som nettoanslagen underskreds. Serviceproduktionen minskade något jämfört med 2018 vilket syns i både intäkter och kostnader.

### Landsbygdsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för landsbygdsnämndens ekonomi och verksamhet har uppnåtts till väsentliga delar. Det finns en liten nettoöverskridning på 3 000 euro.

### Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik

De ekonomiska målsättningarna uppnåddes inte inom alla resultatområden, bl.a. förvaltning (överskridning 29 000 euro), grundläggande utbildning (överskridning 135 000 euro) och förskoleundervisning (överskridning 21 000 euro). Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för nämndens verksamhet till väsentliga delar har uppnåtts, men noterar att målsättningen (180 studerande) beträffande antalet studerande i Pedersöre gymnasium avviker väsentligt, endast 144 förverkligades. Studerandeantalet har fallit med 21 studerande jämfört med läsåret 2018-19.

### Social- och hälsovård

Till social- och hälsovården användes ca 36 miljoner euro eller ca 46,6 % av kommunens externa driftsutgifter under året. Kommundirektören ansvarar för anslagen gentemot kommunfullmäktige. Faktureringen från social- och hälsovårdsverket har tidigare år tenderat att ställa till med onödiga osäkerhetsmoment och budgetavvikelserna har varit stora. Revisionsnämnden noterar att anslagen

för samtliga delområden 2019 överskreds med miljoner 1,34 euro. Kommunfullmäktige beviljade 1,85 miljoner euro i tilläggsanslag under året för social- och hälsovården. Avvikelserna mot ursprunglig budget är enligt vår mening för stora.

2019 var det specialistsjukvården som gjorde den största budgetöverskridningen, totalt 927 000 euro. Även hälso- och sjukvården (Jakobstad) och socialomsorgen överskrider sina anslag med totalt 440 000 och 252 000 respektive. Överskridningarna kompenseras något av underskridningar i de övriga resultatområdena.

Revisionsnämnden noterar att barnskyddsanmälningarnas behandlingstider har överskridits vilket har påpekats tidigare år. Revisionsnämnden påpekar att budgetanslagen för social- och hälsovård måste göras mera realistiska redan i budgeteringsskedet. Underbudgetering får inte förekomma.

#### Tekniska nämnden

Revisionsnämnden noterar att tekniska nämnden står för överskridningar på driftsbudgeten. Enligt budgettablerna överskreds anslagen för tekniska nämnden sammanlagt med 395 000 euro. Största avvikelsen gör lokaltjänster och byggnader (307 000 euro lägre nettointäkter) och markområden (125 000 euro lägre nettointäkter). Nästan samma budgetavvikelse noterades 2018. Revisionsnämnden uppmanar tekniska nämnden att följa upp budgeten bättre och i fortsättningen ändra budgeten beträffande förväntade intäkter eller anhålla om tilläggsanslag i god tid.

Målsättningarna för tekniska nämndens verksamhet har till väsentliga delar uppnåtts.

#### Brand- och räddningsväsendet

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för brand- och räddningsväsendets verksamhet och ekonomi har uppnåtts.

#### Miljö- och byggnadsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för miljö- och byggnadsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts. Miljövården gjorde en liten överskridning på 10 000 euro.

#### Kultur- och idrottsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kultur- och idrottsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Biblioteket gjorde en överskridning på 21 000 euro och kulturarbete 13 000 euro.

### **RISKHANTERING, INTERN KONTROLL OCH KONCERNSTYRNING**

Verksamhetsberättelsen innehåller en kortfattad redogörelse över riskhanteringen. Riskkartläggningen är från början av 2000-talet och borde uppdateras. Direktivet för intern kontroll är upprättat 2010 och borde uppdateras för att passa ihop med riskkartläggningen och den förnyade förvaltningsstadgan. Detta är under arbete men har försenats av olika orsaker. Revisionsnämnden anser att kommunens ekonomi- och koncernsektion även kunde bereda riskhanteringsärenden.

I koncernbokslutet har 9 dotterbolag, ett samägt bolag, 5 intressebolag och 9 samkommuner sammanställts. Koncernens underskott är –3,7 miljoner euro, dvs. något lägre än kommunens motsvarande. Balansomslutningen uppgår till 99,8 miljoner euro med en soliditetsprocent om 35,6 %. Koncernens relativa skuldsättningsgrad är 69,7 % vilket ligger rejält över gränsvärdet på 50 %. De likvida medlen uppgår i årsskiftet till 5,2 miljoner euro. Målsättningarna för koncernen har till väsentliga delar uppnåtts. Koncernskuldsättningen och speciellt Pedersöre Bostäders skuldsättning är dock hög.

## **PERSONALEN**

Personalen är kommunens största egna tillgång och resurs. Tillgången på kunzig och kompetent personal samt personalens välmående är samtidigt betydande riskfaktorer. En skild rapport med personalstatistik har uppgjorts som bilaga till bokslutet. Kommunen hade 691 personer anställda per 31.12.2019, vilket var en ökning med 4 personer. Antalet bruttoårsverken under året var 629 st.

Sjukfrånvaron steg jämfört med 2018 med 1,5 dagar per person till 12,94 dagar/person, men ökningen förklaras främst av långtidssjukskrivningar. Revisionsnämnden bedömer att rapporten ger en god bild av personalsituationen. Revisionsnämnden efterlyser däremot information och målsättningar beträffande hållna utvecklingssamtal, vilket saknas ut personalrapporten.

## **REVISIONSNÄMNDENS UTLÅTANDE**

Bokslutet ger en god bild av hur kommunens verksamhet har utvecklats under året och hur de uppställda målen har nåtts. Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin till väsentliga delar har uppnåtts.

Revisionsnämnden anser däremot att budgetanslagen för social- och hälsovården inte har varit tillräckligt realistiska eftersom avvikelserna är så stora jämfört med ursprunglig och fastställd budget. Revisionsnämnden uppmanar kommunstyrelsen att framöver reservera budgetmedel i överkant och inte i underkant. Även tekniska nämnden har budgetavvikelser som har varit återkommande.

Enligt KomL § 121 mom. 5 skall kommunstyrelsen ge fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder. Med anledning av den oroväckande ekonomiska utvecklingen och de stora avvikelserna mot fastställd budget föreslår revisionsnämnden att kommunfullmäktige inbegär ett skriftligt genmäle av kommunstyrelsen senast 1.10.2020.

Pedersöre den 13 maj 2020

Roger Pettersson  
ordförande

Tore Stenmark  
vice ordförande

Roger Eriksson  
medlem

Marina Muukkonen  
medlem

Majvor Östman  
medlem

Viktor Kock  
ersättare